

Bruxelles, 17. studenoga 2023.
(OR. en)

15162/23

SOC 745
EMPL 532
ENV 1258

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet: Nacrt zaključaka Vijeća o većoj demokraciji na radnom mjestu i o zelenom kolektivnom pregovaranju za dostojanstven rad te održiv i uključiv rast
– *odobrenje*

---

1. Predsjedništvo je pripremlilo nacrt zaključaka Vijeća naslovljen „Veća demokracija na radnom mjestu i zeleno kolektivno pregovaranje za dostojanstven rad te održiv i uključiv rast”.
2. Radna skupina za socijalna pitanja razmotrila je zaključke 28. rujna te 16. i 31. listopada 2023.
3. Nakon neformalnog pisanog savjetovanja Radna skupina postigla je dogovor o zaključcima kako su navedeni u Prilogu ovom dokumentu.
4. Odbor stalnih predstavnika poziva se da:
  - potvrdi suglasnost s tekstom nacrt zaključaka kako je naveden u Prilogu i
  - prosljedi priloženi nacrt zaključaka Vijeću (EPSCO) radi odobrenja na sastanku 27. studenoga 2023.

Veća demokracija na radnom mjestu i zeleno kolektivno pregovaranje za dostojanstven rad te održiv i uključiv rast

Nacrt zaključaka Vijeća

S OBZIROM NA TO DA:

1. Europska unija temelji se na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava; demokracija, u svojoj političkoj, gospodarskoj i socijalnoj dimenziji, ključna je za naše društvo;
2. demokracija dobro funkcionira kada svatko može sudjelovati i učinkovito izraziti svoje mišljenje u svim područjima svojeg života, uključujući radno mjesto. Demokracija na radnom mjestu jedna je od temeljnih vrijednosti i jamstvo pravednije i uključivije socijalne Europe;
3. demokracija na radnom mjestu dio je europskog socijalnog modela i prisutna je u Uniji i njezinim državama članicama u različitim oblicima, u obliku informiranja radnika i savjetovanja s njima, kolektivnog pregovaranja, socijalnog dijaloga i sudjelovanja radnika u upravnim, upravljačkim ili nadzornim tijelima bilo kojeg poduzeća;
4. veća demokracija na radnom mjestu može doprinijeti održivom razvoju Unije, a posebno konkurentnom i uključivom socijalnom tržišnom gospodarstvu, što dovodi do pune zaposlenosti, dostojanstvenog rada i društvenog napretka, te održivom rastu;

PODSJEĆAJUĆI NA:

5. članke 12., 27. i 28. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kojima se jamči sloboda okupljanja i udruživanja, pravo radnika na informiranje i savjetovanje na radnom mjestu te pravo na kolektivno pregovaranje i djelovanje;
6. osmo načelo europskog stupa socijalnih prava, koje se odnosi na socijalni dijalog i sudjelovanje radnika, te Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava, koji je Komisija predstavila 4. ožujka 2021. i u kojem se prepoznaje važnost socijalnog dijaloga, kolektivnog pregovaranja, informiranja, savjetovanja i sudjelovanja radnika i njihovih predstavnika na različitim razinama (među ostalim na razini poduzeća i sektora). Načela europskog stupa socijalnih prava i Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava imaju važnu ulogu jer služe kao temelj za mjere usmjerene na oblikovanje gospodarskih tranzicija i promicanje inovacija na radnom mjestu, posebno s obzirom na aktualnu usporednu tranziciju i promjene u svijetu rada;
7. socijalnu obvezu sa socijalnog samita u Portu 2021., kojom se poziva na promicanje socijalnog dijaloga kao strukturne sastavnice europskog socijalnog modela i njegovo jačanje na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i sektorskoj razini te na razini poduzeća;
8. ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda, kojima se kao cilj održivog razvoja br. 8 utvrđuje promicanje uključivog i održivog gospodarskog rasta, zapošljavanja i dostojanstvenog rada za sve;

9. razmatračko mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o demokraciji na radnom mjestu od 26. travnja 2023.¹, u kojem se navodi da veća demokracija u svijetu rada ovisi o potrebnoj i odgovarajućoj pravnoj osnovi te o suradnji svih dionika utemeljenoj na znanju. To se posebno primjenjuje u kontekstu izazova zelene i digitalne tranzicije;
10. Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. svibnja 2023. o planu za socijalnu Europu – dvije godine nakon sastanka na vrhu o socijalnim pitanjima u Portu², u kojoj se Komisija, države članice i socijalni partneri EU-a pozivaju da rade na većem obuhvatu kolektivnog pregovaranja i poziva na to da financiranje EU-a bude uvjetovano ciljevima javne politike, primjerice socijalnim zahtjevima;
11. razmatračko mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o zelenom kolektivnom pregovaranju od 31. svibnja 2023.³, u kojem se navodi da bi pitanja povezana sa zelenom tranzicijom mogla biti više usmjerena na kolektivno pregovaranje na odgovarajućim razinama te da je promicanje zelenog kolektivnog pregovaranja na svim razinama primjeren način da se to postigne;
12. samoinicijativno nezakonodavno izvješće Europskog parlamenta o demokraciji na radnom mjestu od 16. prosinca 2021.⁴, u kojem se promiče sudjelovanje radnika na razini poduzeća kao način podupiranja demokracije na radnom mjestu i poziva na daljnje djelovanje u područjima informiranja i sudjelovanja radnika te savjetovanja s njima, radničkih vijeća te prava trgovačkih društava i korporativnog upravljanja;

---

¹ Razmatračko mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o demokraciji na radnom mjestu od 26. travnja 2023., SOC/746-EESC-2022:<https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/democracy-work>

² Rezolucija Europskog parlamenta od 11. svibnja 2023. o planu za socijalnu Europu – dvije godine nakon sastanka na vrhu o socijalnim pitanjima u Portu:
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0203_HR.html

³ Razmatračko mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o zelenom kolektivnom pregovaranju od 14. lipnja 2023.: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/green-collective-bargaining>

⁴ [Usvojeni tekstovi – Europski okvir za prava zaposlenika na sudjelovanje i revizija Direktive o europskom radničkom vijeću – četvrtak, 16. prosinca 2021. \(europa.eu\)](https://www.europa.eu)

13. Odluku (EU) 2023/936 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o Europskoj godini vještina, u kojoj se poziva na donošenje mjera kao što su promicanje osmišljavanja tranzicijskih putova i velikih partnerstava u području vještina te nacionalnih i sektorskih strategija i osposobljavanja u području vještina kao i onih specifičnih za poduzeća, među ostalim putem socijalnog dijaloga i uključivanja socijalnih partnera;
14. postojeće zakonodavstvo EU-a o sudjelovanju zaposlenika na nacionalnoj i transnacionalnoj razini, posebno na Direktivu 2002/14/EZ o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima, Direktivu 98/59/EZ o kolektivnom otkazivanju te preinačenu Direktivu 2009/38/EZ o europskim radničkim vijećima, Direktivu 2001/86/EZ o sudjelovanju radnika u Europskom društvu i Direktivu 2003/72/EZ o sudjelovanju zaposlenika u Europskoj zadruzi;
15. Preporuku Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti⁵, u kojoj se države članice pozivaju da omoguće potpuno i svrhovito uključivanje, među ostalim informiranje i savjetovanje, radnika na svim razinama i njihovih predstavnika u pogledu predviđanja promjena te upravljanja procesima restrukturiranja, uključujući procese povezane sa zelenom tranzicijom;

---

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(04))

16. **činjenicu da za potrebe ovih zaključaka „kolektivno pregovaranje” znači svi pregovori koji se odvijaju u skladu s nacionalnim pravom i nacionalnom praksom u svakoj državi članici između poslodavca, skupine poslodavaca ili jedne ili više organizacija poslodavaca, s jedne strane, i jednog ili više sindikata, s druge strane, radi utvrđivanja radnih uvjeta i uvjeta zapošljavanja; „kolektivni ugovor” znači pisani sporazum koji se odnosi na odredbe o radnim uvjetima i uvjetima zapošljavanja koji su sklopili socijalni partneri koji imaju sposobnost pregovarati u ime radnika odnosno poslodavaca u skladu s nacionalnim pravom i nacionalnom praksom, uključujući kolektivne ugovore koji su proglašeni univerzalno primjenjivima;**
17. Preporuku Vijeća od 12. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji, u kojoj se državama članicama pružaju smjernice, primjerice, o tome kako promicati socijalni dijalog, uključujući kolektivno pregovaranje, osiguravanjem poticajnog okruženja za dvostrani i trostrani socijalni dijalog i sustavnim, smislenim i pravodobnim uključivanjem socijalnih partnera te osiguravanjem njihova pristupa relevantnim informacijama;
18. relevantne konvencije Međunarodne organizacije rada (MOR), posebno na Konvenciju br. 87 o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje i Konvenciju br. 98 o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje;

NAGLAŠAVAJUĆI DA:

19. za demokraciju na radnom mjestu potrebni su funkcionalni sustavi kolektivnog pregovaranja te promicanje kolektivnog pregovaranja, strategija i učinkovitih prostora za različite vrste sudjelovanja radnika i njihovih predstavnika u poduzeću, pri čemu se uzimaju u obzir različiti oblici organizacije, upravljanja i nadzora poduzeća;
20. različiti nacionalni modeli za upravljanje poduzećima omogućuju sudjelovanje radnika u takvom upravljanju. Ti modeli mogu doprinijeti održivom i uključivom rastu i dostojanstvenom radu te dovesti do poboljšanja u pogledu konkurentnosti poduzeća i sudjelovanja radnika, kao i predanosti ciljevima poduzeća;
21. redovitim, transparentnim i opsežnim dijalogom među socijalnim partnerima koji je utemeljen na poštovanju može se stvoriti viša razina povjerenja i doprinijeti razvoju uspješnijih i uravnoteženijih procesa prilagodbe u kontekstu višestrukih promjena s kojima se suočavaju poduzeća i druge organizacije;
22. zelena i digitalna tranzicija, zajedno s drugim transformacijama koje utječu na svijet rada, kao što su demografske promjene i migracije, zahtijevaju poduzimanje daljnjih koraka za jačanje demokracije na radnom mjestu radi daljnjeg promicanja održivog i uključivog rasta i dostojanstvenog rada;
23. postojeće zakonodavstvo EU-a o informiranju radnika i savjetovanju s njima treba ostati svrsishodno i u njemu se trebaju uzimati u obzir nedavne promjene u svijetu rada;
24. strateškim odlukama od samog bi početka moglo koristiti sudjelovanje radnika u postupcima donošenja odluka u poduzećima, čime se smanjuje rizik od budućih sukoba;

25. pristup predstavnika radnika upravnim, upravljačkim ili nadzornim tijelima poduzeća ključan je za integraciju perspektive radnika u opći sustav upravljanja poduzećem, posebno unutar transnacionalnih poduzeća, te ga je potrebno razviti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom;
26. digitalna tranzicija i digitalizacija poduzeća predstavljaju nove izazove za učinkovitost prava na informiranje i savjetovanje. One utječu na fizičke prostore u kojima se odvija rad, a time i na koncept poslovnog nastana. Nadalje, upotreba umjetne inteligencije i algoritamskog upravljanja u organizaciji rada, radnim odnosima ili novim oblicima rada može utjecati na način informiranja radnika i savjetovanja s njima. Učinkovita provedba prava na informiranje i savjetovanje, kao i kolektivno pregovaranje, imaju ključnu ulogu u razvoju i poštovanju prava radnika u kontekstu procesa digitalizacije, kao i u upotrebi umjetne inteligencije i algoritama u organizaciji rada i radnim odnosima;
27. socijalni dijalog, uključujući kolektivno pregovaranje, na svim razinama idealni su instrumenti za promicanje osposobljavanja i prekvalifikacije radnika s obzirom na to da socijalni partneri posjeduju znanje iz prve ruke o sadašnjim i budućim vještinama koje su potrebne na tržištu rada, među ostalim u kontekstu zelene i digitalne tranzicije;

28. socijalni dijalog, uključujući kolektivno pregovaranje, na svim razinama i u okviru svojih nadležnosti ključni su i za osiguravanje odgovarajućih prijelaza s jednog radnog mjesta na drugo, otvaranja kvalitetnih radnih mjesta u tranziciji, uključujući zelena radna mjesta, ili za učinkovitu provedbu primjerenih plaća i radnih uvjeta, uključujući one koji se odnose na zdravlje i sigurnost na radu te cjeloživotno učenje;
29. zeleno kolektivno pregovaranje, na svim razinama, među ostalim na međusektorskoj i sektorskoj razini te na razini poduzeća i na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, definirano kao sadržaj kolektivnog pregovaranja u pitanjima povezanima sa zelenom tranzicijom, ima ključnu ulogu u osiguravanju ciljeva europskog zelenog plana i tranziciji prema klimatski neutralnom i uključivom gospodarstvu. Uloga socijalnih partnera, čiju autonomiju treba poštovati, ključna je u osmišljavanju i provedbi uravnoteženih rješenja kojima se olakšava pravedna tranzicija prema dekarboniziranom gospodarstvu i daje prednost zelenoj i socijalnoj Europi;
30. s obzirom na navedeno, za demokraciju na radnom mjestu i zeleno kolektivno pregovaranje za dostojanstven rad te održiv i uključiv rast potrebni su snažni socijalni partneri, kao i promicanje socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja kako bi se povećao njegov obuhvat;
31. ovi se Zaključci temelje na prethodnom radu i političkim obvezama koje su istaknuli Vijeće, Europski parlament, Komisija i relevantni dionici u tom području. Te prethodne političke obveze uključene su i u dokumente navedene u Prilogu;

VIJEĆE POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA u skladu s nacionalnim nadležnostima i vodeći računa o nacionalnim praksama te poštujući ulogu i autonomiju socijalnih partnera:

32. promiču daljnji razvoj različitih oblika demokracije na radnom mjestu u nacionalnom zakonodavstvu ili praksi;
33. poduzimaju korake kako bi se nastavila podupirati učinkovita primjena europskog okvira za prava radnika na informiranje i savjetovanje, primjerice, postojećih sustava učinkovitih sankcija i zaštite predstavnika radnika;
34. nastave jačati socijalni dijalog te promiču višu razinu obuhvata kolektivnog pregovaranja i omoguće učinkovito kolektivno pregovaranje, u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima, u skladu s Preporukom Vijeća od 12. lipnja 2023., poštujući pritom autonomiju socijalnih partnera i načelo slobodnih i dobrovoljnih pregovora;
35. razmjenjuju iskustva i primjere dobre prakse nacionalnih i europskih mehanizama za sudjelovanje radnika u upravnim, upravljačkim ili nadzornim tijelima poduzeća;
36. nastave poticati razvoj zelenog kolektivnog pregovaranja na međusektorskoj i sektorskoj razini te na razini poduzeća, u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima, poštujući pritom njihovu autonomiju i načela slobodnih i dobrovoljnih pregovora;

VIJEĆE POZIVA KOMISIJU DA poštujući ulogu i autonomiju europskih i nacionalnih socijalnih partnera:

37. razvija inicijative osmišljene za podizanje svijesti o nacionalnim pravilima i pravilima EU-a o pravu radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje, naglašava pozitivne učinke sudjelovanja radnika utemeljene na dokazima i promiče razmjene primjera najbolje prakse među državama članicama;
38. doprinosi jačanju socijalnog dijaloga u EU-u te potiče inicijative za promicanje veće razine obuhvata kolektivnog pregovaranja i omogući učinkovito kolektivno pregovaranje, primjerice javnim financiranjem, potporom poduzećima ili javnom nabavom;
39. nastavi razmatrati, u bliskoj suradnji s europskim socijalnim partnerima, je li postojeće zakonodavstvo EU-a o informiranju radnika i savjetovanju s njima i dalje svrsishodno. Pritom treba uzeti u obzir, primjerice, promjene koje donosi digitalna tranzicija, kao što su upotreba umjetne inteligencije i algoritamskog upravljanja u organizaciji rada, radnim odnosima ili novim oblicima rada, kao i izazove povezane s učinkovitom provedbom prava na informiranje i savjetovanje u državama članicama;
40. razmotri potrebu i važnost razvoja zakonodavstva EU-a u području sudjelovanja radnika u poduzećima, posebno transnacionalnim poduzećima. Pritom bi trebalo uzeti u obzir, primjerice, potrebu da se osigura da se osnivanjem europskih društava i europskih zadruga, kao i prekograničnim operacijama, ne zaobiđu ni ne ugrožavaju prava radnika na sudjelovanje;

41. potiče socijalni dijalog o digitalnoj transformaciji poduzeća i njezinu utjecaju na radne uvjete te promiče antropocentrični pristup upotrebi umjetne inteligencije, algoritama i digitalizacije, poštujući pritom individualna i kolektivna prava radnika;
42. u provedbi zelene tranzicije promiče razvoj zelenog kolektivnog pregovaranja na europskoj, međusektorskoj i sektorskoj razini te na razini poduzeća. Pri tom razvoju trebaju se u potpunosti poštovati značajke domaćih sustava kolektivnog pregovaranja te bi se njime mogla razmotriti pitanja kao što su: nove mogućnosti zapošljavanja i otvaranje zelenih radnih mjesta, učinak zelene tranzicije na teritorijalnu i socijalnu koheziju, tranzicije među različitim sektorima djelatnosti, potrebno usavršavanje, osposobljavanje i prekvalifikacija radnika, potrebne mjere za skupine radnika i područja koja su najosjetljivija na promjene uzrokovane zelenom tranzicijom, zdravlje i sigurnost na radu, radni uvjeti, mobilnost u smislu putovanja na radno mjesto te osiguravanje odgovarajućeg osposobljavanja i specijalizacije za socijalne partnere.

Referentni dokumenti

1. Međuinstitucijski dokumenti EU-a

- Povelja Europske unije o temeljnim pravima
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>
- Europski stup socijalnih prava koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017.
https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

2. Zakonodavstvo EU-a

- Direktiva Vijeća 2001/86/EZ od 8. listopada 2001. o dopuni Statuta Europskoga društva u pogledu sudjelovanja radnika
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0086>
- Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0014>
- Direktiva Vijeća 2003/72/EZ od 22. srpnja 2003. o dopuni Statuta Europske zadruge u odnosu na sudjelovanje zaposlenika
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0072>
- Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0038&qid=1700746342646>
- Direktiva (EU) 2019/2121 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu prekograničnih preoblikovanja, spajanja i podjela
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L2121>

- Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(04))

- Preporuka Vijeća od 12. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji

3. Europski parlament

- Izvješće Europskog parlamenta od 16. prosinca 2021. o demokraciji na radnom mjestu: europski okvir za prava zaposlenika na sudjelovanje i revizija Direktive o europskom radničkom vijeću

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0331_HR.html

- Rezolucija Europskog parlamenta od 2. veljače 2023. s preporukama Komisiji o reviziji Direktive o Europskom radničkom vijeću

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0028_HR.html

- Rezolucija Europskog parlamenta od 1. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga

[Usvojeni tekstovi – Jačanje socijalnog dijaloga – četvrtak, 1. lipnja 2023. \(europa.eu\)](#)

4. Europska komisija

- Komunikacija Komisije naslovljena: „Jačanje socijalnog dijaloga u Europskoj uniji: iskorištavanje njegova punog potencijala za upravljanje pravednim tranzicijama”

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0040>

5. Ujedinjeni narodi

- Program održivog razvoja do 2030.

<https://sdgs.un.org/goals>